

imenom: „Köse, Käser, Kosch“ zopet pokazal, da so tudi Nemci hodili k nam po besede na posodo. Da tudi Italijani niso brez slovenskega vpliva, o tem je dr. Štrekelj pisal že pred leti v „Archivu“ XII., v zgoraj imenovani študiji pa je zbirko od Slovencev izposojenih besed še razširil. V prvem delu razprave je pisatelj na drobno ocenil, kar so že drugi pred njim podali o tem izposojanju, katerih podatke je moral včasih zavrniti ali vsaj izpopolniti. V drugem delu pa je pridal svojo daljšo zbirko slovenskih, in nekaj malega hrvaških besed, ki jih imajo tržaški in istrski Lahje v svojem

jeziku. Seveda si Lahje manj izposojajo od nas, nego mi od njih, ali vendar se je že dosedaj odkrilo precej našega posojila, mnogo se ga pa še bo, dasi bi ga marsikak laški preiskovavec rad utajil, glede česar je moral pisatelj nekega takega okregati (str. 418). Tudi se primeri, da dopuščajo rajši brezumne razlage, nego da bi priznali kako besedo za slovansko izposojenko (str. 436)! Zato je delo prof. Štreklja še tem zaslužnejše. Svoje razlage je oprl doktor Štrekelj povsod z zadovoljivimi dokazi. Naj bi nam odkril še veliko slovenskih besed v italijanščini!
A. B.

NAŠE SLIKE.

Ž mitkova vinjeta (str. 385.) nam kaže drzne lovce pri delu. Dečki so našli čmrljevo gnezdo. Ne da jim miru, da ne bi polovili teh brnečih sladkosnedcev in dvignili njihovega gnezda. Glavo si zavijejo, da jih ne bi pičil razjarjen čmrlj, in gredo na lov. Kmalu zašumi. Kar eden izmed mladih lovcev zaupije: čmrlj mu je zlezal za srajco in ga je krepko pičil. Ta bo pomnil, kdaj je čmrlje lovil . . .

L a n g u s o v a podoba (str. 392.) je posneta po sliki, ki jo hrani ljubljanski „Rudolfinum“. — O drugih slikah govorimo na drugih mestih.

Otvoritev bohinjskega predora.

Bilo je treba dela štirih let, preden je zvezal predor Kranjsko s Goriško. „Dom in Svet“ je priobčil popis tehničnih del pri gradnji predora iz peresa inženirja-strokovnjaka, ki je zasledoval pazno vso gradnjo. Koliko truda je stalo delo, preden so se mogli delavci veseliti slovesnega trenutka, ko je padla zadnja stena!

Bilo je 1. maja t. l. Že dolgo so se vršile priprave za slavnost. Dan pred slavnostjo so prihiteli tujci mnogobrojno v Bohinj; prišli so odlični gostje, med njimi nadvojvoda Leopold Salvator, železniški minister Wittek, sekcijski šef Wurmb, kranjski deželni predsednik baron Hein, tržaški namestnik grof Goess, deželni glavar kranjski pl. Detela in mnogo drugih

vplivnih mož. Nadvojvoda je pozdravil gospod župnik Piber z občinskim odborom. Zvečer je bila vsa Bistrica razsvetljena. Z vseh hiš so vihrale slovenske trobojnice, katerih je bilo videti tudi mnogo pred vhodom v predor na slavnostnem prostoru. Ves prostor je bil bogato okrašen. Zvečer je priredil občinski zastop serenado, katera se je končala s podoknico. Domači pevci v narodni noši bohinjski so zapeli pod vilo Čeconi, kjer je prenočeval nadvojvoda, več pesmi pod vodstvom g. nadučitelja Humeka. Zjutraj ob 1/29. uri se je pričela prava slavnost. G. župnik Piber je daroval v nalašč zato prirejeni kapelici sv. mašo, med katero so domači pevci peli in je med presledki svirala vojaška godba. Po sveti maši so se povabljeni gostje odpeljali z lepo okinčano železnico v predor. Dospevši nekaj nad 2 km, so se ustavili na okrašenem prostoru. Sledilo je nekaj govorov, nato pa je pritisnil nadvojvoda na električni aparat, nastala je skrivnostna tišina, katero je pa hipoma prekinil strel, oznanjujoč da je zadnja stena prebita. Veseli klici gostov in delavcev so odmevali po predoru, razsvetljenem z električnimi žarnicami. Na mesto, kjer je stala zadnja skala, so delavci hipoma postavili vence; izmed njih pa je žarel v električnih lučicah napis „Franc Jožef I.“ Gostje so sedli na voze, tir je bil že postavljen na prednjem kraju, in kmalu se je zasvetila solnčna svetloba z goriške strani. Gostje so si ogledali še okolico, nato se pa vrnili nazaj v Bohinj, kjer so imeli slavnostni obed ob 2. popoldne. Pri obedu so govorili: Deželni glavar pl. Detela v slovenskem in nemškem jeziku, za njim

dež. predsednik baron Hein, nadvojvoda Leopold Salvator, baron Schwegel, minister Wittek, tržaški deželni predsednik Goess itd. Vse je bilo polno veselja nad dovršenim velikim podjetjem. Zdaj le čakamo, da bo prevrtan tudi predor skozi Karavanke, ki zveže Kranjsko s Koroško.

Naši sliki nam kažeta dva prizora te slavnosti. Na str. 440. vidijo čitatelji, kako se vozijo slavnostni gostje — dobro zaviti v nepremočljive halje, ker v predoru je moko — proti ozaljšanemu vходу. Na str. 441. pa je prizor med sv. mašo. Na slavnostnem odru so odlični zastopniki oblasti: v sredi stoji visoka postava nadvojvoda Leopolda Salvatorja, ob strani je deželni predsednik kranjski baron Hein in drugi zastopniki vlade, avtonomnih oblasti in podjetništva. Med okraski so tudi vrtni stroji, kateri sedaj ne besne več proti skali. ampak mirno gledajo na svoje delo.

Ruska pehota z bicikli.

Rusko-japonska vojska.

Ruse in japonske vojne sile si stojte zdaj nasproti na suhem. Trije japonski armadni zbori pod poveljstvom generalov Kuroki, Nodzu in Oku, ki štejejo skupaj do 298.000 mož, izkušajo Ruse pregnati iz polotoka Ljaotuna, premagati Kuropatkin in ga potisniti iz Mandžurije. Japonci se hočejo polastiti vse Mandžurije in svojo oblast na azijski celini raztegniti kar moči daleč proti zapadu.

Port Artur oblega general Oku. Japonci imajo še izza zadnje vojske s Kitajci natančne zemljevide, katere so njihovi skrivni ogleduhi še izdatno izpopolnili. Kitajcem so pač lahko vzeli Port Artur, a Rusi so ga toliko utrdili, da pojde zdaj mnogo težje, ako ga sploh dobe. Napadi se vrše z morske in s suhe strani. General Oku koplje globoke prekope v stranski smeri z ostrimi ovinki, in v teh prekopih se dobro zavarovane pred ruskimi strelji pomikajo dalje japonske baterije. Za največje obležne topove, ki streljajo čez griče, da jih Rusi ne vidijo, imajo zidane temelje. Pristanišče pa še ni zaprto, in nedavno je

še brza in predrzna križarica „Novik“ z desetimi torpedovkami šla iz pristana in se nepoškodovana vrnila.

Da bi Japonci z naskokom vzeli Port Artur, pač ni mogoče. Kajti portarturske trdnjave so ločene in se raztegajo v široki vrsti ob dobro zavarovanih gričih, tako da bo sovražnik moral vsako utrdbo vzeti posebej, kar ne bo šlo brez velikanskih izgub in krvavih bojov.

Proti severu stoji general Kuroki — sedaj glavni nasprotnik Kuropatkinov. Ruski vrhovni poveljnik je s svojimi štabom v Ljaojanu, in ta ne kaže nikake volje, da bi se dal od japonskega predrznega izzivanja privabiti na negotova tla, kjer bi utegnila njegova armada doživeti težek poraz. Kuropatkin ne gre za trenutnimi uspehi, ampak on ve, da je Kuroki tem slabši, čim dalje gre proti severu. Kuropatkin mu je poslal za hrbet v severno Korejo kozaške oddelke, kateri s predrznimi naskoki napadajo njegove transporte in so vzeli ali uničili že mnogo provianta in municije. General Rennenkampf je poveljnik teh predrznih jahačev.

Doslej je japonska armada prizadela Rusom tri težke udarce na suhem. Od 23. aprila do 1. maja je trajal boj ob reki Jalu pri Tjurenčenu. Ta reka, ki meji Korejo na severu, je delila tudi obe sovražni armadi. Kuropatkin s svojo armado ni šel do nje. Njene bregove je branil general Zasulič. Japonci so si izsilili prehod čez reko. Bil je dolg boj, kateri se je končal s tem, da so Rusi morali opustiti svoje postojanke. Japonska armada je pa šla čez reko. Japonci so po cel kilometer daleč

bredli do pasu in do prsi v vodi in napadali Ruse z divjim fanatizmom. Tako je Kuroki prišel v Mandžurijo in se polastil Fenvančena.

Tu si stojita zdaj nasproti velika sovražnika in drug se boji drugega napasti že skoro dva meseca. Kajti kadar se udarita, bo tekla kri v potokih, in ta bitka bo odločila vojsko za dolgo časa. Kuropatkin se ne premakne iz Ljaojana, Kuroki pa pošilja manjše oddelke semtertje, prednje straže se udarijo tuintam, velike bitke se pa vsak izogiblje.

Med tem so pa Japonci delali na jugu. Vzeli so Njučvan ob izlivu reke Ljao-he, in bombardirali Dalnij, krasno in dragoceno rusko trgovsko pristanišče poleg Port Arturja.

Ko so pred leti Rusi dobili v posest Port Artur, so napravili iz njega popolno vojno pristanišče, Dalnij pa so odločili za trgovski pristan. Izvršitev tega dela so izročili ruskemu inženirju Saharovu. Ko so bili načrti dovršeni, so pričel v poletju 1899 z delom, in 10.000 delavcev je dovršilo tekom 12 mesecev 4,5 km dolgo in 2,5 km široko krasno pristanišče, kjer stane do 50.000 oseb. Dalnij je končna postaja sibirske